

De diversiteit aan economische kengetallen is groot in de melkveehouderij. De bedrijfskundig adviseurs Rick Hoksbergen, werkzaam voor Alfa Accountants in Nederland, en Johan Achten, verbonden aan Adviesbureau Liba in Vlaanderen, delen beurtelings hun ervaring en geven hun visie op een specifiek kengetal.

Voordeel lage veevervanging loopt op tot 25.000 euro per bedrijf

Vervanging van vee

Een lage veevervanging levert melkveehouders veel geld op. Bij een vergelijking tussen twee cliënten-melkveehouders met elk honderd koeien bleek het verschil in inkomen op te lopen tot 25.000 euro. Het voordeel was voor de melkveehouder die slechts 23 procent van zijn dieren verving, de andere veehouder kwam uit op een jaarlijkse vervanging van 35 procent. Belangrijkste oorzaak is de hogere levensproductie per koe; het bedrijf dat minder snel afscheid nam van de koeien had een levensproductie van 45.000 kilo melk, terwijl de veehouder die 35 procent verving, niet verder kwam dan 23.500 kilo melk.

De gemiddelde vervanging zit op 28 procent. Veehouders die uitblinken in een lagere vervanging realiseren vaak een lagere kalversterfte (17 procent versus 6 procent) en hebben vier maanden minder nodig voor de opfok (afkalfleeftijd vaarzen 28 maanden versus 24 maanden). Deze vee-

houders vallen in de categorie koeienmanager: ze hebben vaker een ziektevrrije veestapel, voeren een uitstekend droogstandsmanagement, zitten er in het algemeen 'korter op'. Veehouders met een hoge vervanging hebben vaker een grote veestapel en zien daarbij minder kans om zieke dieren te verzorgen. Hun credo is dat de hoge vervanging leidt tot minder trammelant.

Deels krijgen deze veehouders gelijk; er is geen correlatie tussen het vervangingspercentage en de kosten voor diergezondheid. Bedrijven met een lage vervanging zullen langer doorbehandelen bij een zieke koe. Anderzijds kosten de oudere koeien dus ook niets extra, terwijl er wel een hogere productie tegenover staat.

Bovendien kunnen bedrijven met een lage vervanging veel sneller groeien. Na tien jaar heeft het bedrijf met 35 procent vervanging 135 koeien en het bedrijf met 23 procent vervanging 291 koeien (zonder beperking op groei en bij verder gelijke uitgangspunten).

Het kengetal

Vervangingspercentage

Het vervangingspercentage is het aandeel koeien dat een veehouder jaarlijks van zijn veestapel moet vervangen. Dit kengetal is te berekenen door het gemiddelde van de insteek en de uitstoot, te delen op het gemiddeld aantal aanwezige koeien. Hierin wordt het aantal aanwezige koeien gecorrigeerd voor eventuele groei of krimp van de veestapel. De uitstoot van vee wordt gecorrigeerd voor de verkoop van fokvee omdat dit een ongedwongen afvoer is.

Omdat de opfok van jongvee een kostbaar gegeven is, is het zaak te streven naar een zo laag mogelijk vervangingspercentage. Pas in de tweede lactatie heeft een koe de kosten van haar opfok met melkproductie terugverdiend. De beste bedrijven realiseren een vervangingspercentage van 23, terwijl de staartgroep jaarlijks 35 procent van de dieren moet vervangen.

Het verschil

Nederland

Niet iedere accountant in Nederland presenteert het vervangingspercentage. In rapportages waarin dit wel gebeurt, is niet gecorrigeerd voor 'vrijwillige' afvoer. Dit is vanuit de boekhouding niet in beeld. Als het vervangingspercentage niet vermeld staat, wordt het '% verkoop melk-koeien' gepresenteerd. Een lage vervanging levert geld op. Bij 1100 euro opfokkosten en een verkoopprijs van 550 euro zijn de kosten 550 euro. Als deze koe twee lactaties meegaat, is de 'afschrijving' 3,5 cent per kg melk, bij vijf lactaties 1,4 cent per kg melk.